

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus — Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös digitaalisen sisällön saavutettavuuden, käytettävyyden ja hyödynnettävyyden parantamista Euroopassa koskevan monivuotisen yhteisön ohjelman perustamisesta”

(KOM(2004) 96 lopullinen — 2004/0025 COD)

(2004/C 117/12)

Neuvosto päätti 25. helmikuuta 2004 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 157 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta ”Ehdotus — Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös digitaalisen sisällön saavutettavuuden, käytettävyyden ja hyödynnettävyyden parantamista Euroopassa koskevan monivuotisen yhteisön ohjelman perustamisesta” (KOM(2004) 96 lopullinen — 2004/0025 COD).

Komitean työvaliokunta päätti 24. helmikuuta 2004 antaa asian valmistelun ”liikenne, energia, perusrakenteet, tietoyhteiskunta” -erityisjaoston tehtäväksi.

Asian kiireellisyys vuoksi Euroopan talous- ja sosiaalikomitea päätti nimetä 29. huhtikuuta 2004 pitämässään 408. täysistunnossa lausunnon yleisesittelijäksi Jorge Pegado Lizin ja hyväksyi seuraavan lausunnon äänin 56 puolesta, 1 vastaan 4:n pidättyessä äänestämästä.

1 Johdanto

1.1 Tässä lausunnossa käsitellään ehdotusta digitaalisen sisällön saavutettavuuden, käytettävyyden ja hyödynnettävyyden parantamista Euroopassa koskevan monivuotisen yhteisön ohjelman — lyhennyksessä muodossa eContentplus-ohjelman (2005—2008) — perustamiseksi. (1) Ehdotuksessa on otettu huomioon eEurope 2005:n strateginen tavoite (2), meneillään olevan eContent-ohjelman (2001—2004) saavutukset (3), kyseisestä ohjelmasta tehty väliarviointi (4) sekä teknologiassa, lainsäädäntöympäristössä ja markkinoilla havaittu viimeaikainen kehitys (5), jota selostetaan asianmukaisesti tarkasteltavana olevan ehdotuksen perusteluissa.

2 eContent-ohjelma (2001—2004)

2.1 Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (jäljempänä ETSK) suhtautui myönteisesti eContent-ohjelmaa (2001—2004) koskevaan ehdotukseen (6). Sen tavoitteet määriteltiin seuraavasti:

(1) ”Ehdotus — Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös digitaalisen sisällön saavutettavuuden, käytettävyyden ja hyödynnettävyyden parantamista Euroopassa koskevan monivuotisen yhteisön ohjelman perustamisesta”, KOM(2004) 96 lopullinen — 2004/0025 COD.

(2) Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle — eEurope 2005: Tietoyhteiskunta kaikille, KOM(2002) 263 lopullinen.

(3) 22. joulukuuta 2000 tehty neuvoston päätös 2001/48/EY.

(4) Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle — Väliarviointi: Yhteisön monivuotinen ohjelma maailmanlaajuisten verkkojen eurooppalaisen digitaalisen sisällön kehittämisen ja käytön tukemiseksi sekä tietoyhteiskunnan kielellisen monimuotoisuuden edistämiseksi (eContent), KOM(2003) 591 lopullinen.

(5) Erityisesti direktiivi julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäytöstä (17. marraskuuta 2003 annettu direktiivi 2003/98/EY), direktiivi tekijänoikeudesta ja lähioikeuksista tietoyhteiskunnassa (22. toukokuuta 2001 annettu direktiivi 2001/29/EY), direktiivi tietokantojen oikeudellisesta suojasta (11. maaliskuuta 1996 annettu direktiivi 96/9/EY) sekä joukko direktiivejä, joilla edistetään verkko-kauppaa ja -palveluita sisämarkkinoilla: direktiivit sähköisestä kaupankäynnistä (annettu 22. toukokuuta 2001) ja sähköisestä laskutuksesta (annettu 20. joulukuuta 2001) sekä direktiivi ja asetus digitaalisten tuotteiden arvonlisäverotuksesta (7. toukokuuta 2002).

(6) Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston päätökseksi yhteisön monivuotisen ohjelman hyväksymisestä maailmanlaajuisten verkkojen eurooppalaisen digitaalisen sisällön kehittämisen ja käytön sekä tietoyhteiskunnan kielellisen monimuotoisuuden edistämiseksi”, KOM(2000) 323 lopullinen — 2000/0128 CNS.

- a. suotuisien olosuhteiden luominen eurooppalaisten multimediasisältöjen tuotannolle
- b. multimediasisältöjen kysynnän ja käytön edistäminen
- c. Euroopan kansalaisten ammatillisen, yhteiskunnallisen ja kulttuuriin liittyvän kehityksen tukeminen
- d. käyttäjien ja tuottajien välisen tietojenvaihdon edistäminen.

2.2 Nelivuotinen eContent -ohjelma on voimassa tammikuusta 2001 tammikuuhun 2005, ja se koostuu kolmesta toimintakokonaisuudesta:

- a. julkisen sektorin tiedon saatavuuden ja käytön laajentaminen
- b. sisällöntuotannon kehittäminen monikielisessä ja -kulttuurisessa ympäristössä
- c. digitaalisen sisällön markkinoiden dynaamisuuden lisääminen.

3 eContent-ohjelman väliarviointi

3.1 eContent-ohjelman väliarvioinnissa (7) ohjelmalla todettiin olleen myönteisiä vaikutuksia ja suositeltiin digitaalisisältöjen tukemisen jatkamista yhteisön politiikkojen ja ohjelmien avulla.

3.2 Lisäksi arviointiraportissa annettiin komissiolle ja jäsenvaltioille suosituksia meneillään olevan ohjelman toteuttamista varten. Erityisesti siinä suositeltiin, että korostettaisiin hankkeiden kaupallista ulottuvuutta, sekä kehoitettiin komissiota edistämään ohjelmasta tiedottavien kansallisten yhteyspisteiden yhteistyötä ja verkostoitumista niiden tarjoamien palvelujen parantamiseksi. Raportissa todettiin, että jatko-ohjelma on tarpeellinen, ja kehoitettiin komissiota maksimoimaan ohjelman vaikutukset tarkentamalla kohderyhmää.

(7) Ks. alaviite 6, KOM(2003) 591 lopullinen.

3.3 Komissio oli samaa mieltä siitä, että vaikutukset olisi maksimoitava ja toimintaa olisi vielä jossain määrin järkipäristettävä. Lisäksi se yhtyi näkemykseen siitä, että monikielisuuden ja -kulttuurisuuden olisi oltava olennainen osa jokaista rahoitettua hanketta.

4 Ehdotus eContentplus-ohjelman (2005—2008) perustamiseksi

4.1 eContentplus-rahoitustukiohjelman tavoitteena on jatkosakin parantaa digitaalisen sisällön saavutettavuutta, käytettävyyttä ja hyödynnettävyyttä Euroopassa sekä helpottaa siten tiedon ja tietämyksen tuottamista ja levittämistä EU:ssa yleistä etua palvelevilla aloilla. Ohjelmalla voidaan täten edistää eEurope 2005 -ohjelman tavoitteiden toteutumista.

4.2 Ohjelma, jolle ehdotetaan 163 miljoonaa euron rahoitusta neljäksi vuodeksi (2005—2008), painottuu laadukkaaseen sisältöön, jolla voidaan levittää tietoa ja tietämystä, eikä yksinomaan sisällön lisäämiseen. Erityisesti ohjelmalla pyritään luomaan yleiseurooppalaisia puitteita (palveluja, tietoinfrastruktuureja jne.), jotka helpottavat uudelleenkäytettävän ja yhteentoimivan laadukkaan digitaalisen sisällön löytämistä ja saavutettavuutta uusien sisältöpalvelujen luomiseksi. Ohjelman toiminnan kohdealueita ovat julkisen sektorin tieto, spatiaalinen tieto sekä opiskeluun ja kulttuuriin liittyvä sisältö.

4.3 Ohjelmalla on kaiken kaikkiaan kolme toiminnallista tavoitetta:

- eurooppalaisen digitaalisen sisällön saavutettavuuden helpottaminen
- laadun parantaminen edistämällä digitaaliseen sisältöön liittyviä parhaita toimintatapoja
- yhteistyön ja tietoisuuden lisääminen digitaalisen sisällön sidosryhmien välillä (etenkin asiantuntijat, opiskelijat, tutkijat, liike-elämässä työskentelevät, "uudelleenkäyttäjät", julkiset palvelut jne.).

5 Oikeusperusta

5.1 ETSK hyväksyy komission aloitteelle ehdottaman oikeusperustan (Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 157 artiklan 3 kohta). Se on itse asiassa sama oikeusperusta kuin neuvoston 22. joulukuuta 2000 antamassa päätöksessä, jolla perustettiin yhteisön ohjelma eContent.

5.2 Lisäksi ETSK katsoo, että käytetty oikeudellinen väline — päätös — on tarkoituksenmukainen.

6 Yleistä

6.1 ETSK suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen digitaalisen sisällön saavutettavuuden, käytettävyyden ja

hyödynnettävyyden parantamista Euroopassa koskevan monivuotisen yhteisön ohjelman perustamiseksi. Tämä eContentplus-ohjelma (2005—2008) on jatkoa eContent-ohjelmalle.

6.2 Aikaisemmissa lausunnoissaan ETSK on ilmoittanut tukevasa ja kannustavansa kaikkia tietoyhteiskuntaa edistäviä aloitteita, joista erityisesti voidaan mainita eEurope-toimintasuunnitelma, monivuotinen MODINIS-ohjelma (2003—2005) ⁽¹⁾, verkko- ja tietoturvasuorituspolitiikka ⁽²⁾, verkkorikollisuuden torjunta ⁽³⁾, tarve kehittää syrjimätöntä osaamisyhteiskuntaa ⁽⁴⁾, mahdollisuus käyttää Internetiä turvallisesti siten, että henkilötiedot suojataan ja että kaupalliset toimet ja tietotekniikkapalvelut turvataan ⁽⁵⁾, Internetin käyttöturvallisuuden parantaminen laittoman ja haitallisen sisällön torjunnan avulla sekä julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäyttö ⁽⁶⁾.

6.3 ETSK yhtyy täysin komission tavoitteeseen varmistaa Euroopan kulttuurinen ja kielellinen monimuotoisuus, jonka on oltava keskeinen osa tietoyhteiskunnan kehittämistä. ⁽⁷⁾ Komitea hyväksyi äskettäin valmistelevala lausunnon Euroopan kulttuuriteollisuudesta ⁽⁸⁾, jossa se tuo selkeästi esille, että Euroopan unionin, jäsenvaltioiden ja alueiden viranomaisten on myötävaikutettava monimuotoisuuden vahvistamiseen.

⁽¹⁾ Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus: neuvoston päätös eEurope-toimintasuunnitelman seuranta, hyvien toimintatapojen levittämistä sekä verkko- ja tietoturvan parantamista koskevan monivuotisen MODINIS-ohjelman (2003—2005) hyväksymisestä", KOM(2002) 425 lopullinen — 2002/0187 CNS, 25. lokakuuta 2002.

⁽²⁾ Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle — Verkko- ja tietoturva: Ehdotus eurooppalaiseksi lähestymistavaksi", EYVL C 48, 21.2.2002.

⁽³⁾ Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle — Turvallisempaan tietoyhteiskuntaan tietojärjestelmien turvallisuutta parantamalla ja tietokonerikollisuutta ehkäisemällä: eEurope 2002", EYVL C 311, 7.11.2001.

⁽⁴⁾ Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Julkisen sektorin tieto: Euroopan avainresurssi — Vihreä kirja julkisen sektorin tiedon käytöstä tietoyhteiskunnassa", EYVL C 169, 16.6.1999.

⁽⁵⁾ Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla", EYVL C 123, 25.4.2001.

⁽⁶⁾ Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi julkisen sektorin asiakirjojen uudelleenkäytöstä ja kaupallisesta hyödyntämisestä", KOM(2002) 207 lopullinen — 2002/0123 COD, 11. joulukuuta 2002.

⁽⁷⁾ Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle — Periaatteita ja suuntaviivoja yhteisön audiovisuaalipolitiikalle digitaali- ja digitaalivarten", KOM(1999) 657 lopullinen, 19. lokakuuta 2000.

⁽⁸⁾ Euroopan talous- ja sosiaalikomitean 28. tammikuuta 2004 antama valmistelevala lausunto aiheesta "Euroopan kulttuuriteollisuus".

6.4 Näin ollen ETSK pitää tervetulleena käsiteltävänä olevaa ehdotusta yhteisön toimiksi. Ehdotuksen tavoitteena on luoda edellytykset jo yksinomaan monimuotoisuuden liian pienillä kansallisilla markkinoilla aiheuttamien teknisten ja taloudellisten esteiden poistamiseksi. Ohjelman suuntaviivat ovat asianmukaiset, sillä ohjelmassa keskitytään laadukkaan digitaalisällön suunnitteluun, kehittämiseen, saatavuuteen ja jakeluun liittyviin menetelmiin, välineisiin, prosesseihin ja palveluihin. Digitaalisen sisällön määrällisestä tuotannosta huolehtiminen jätetään markkinatoimijoille ja mahdollisille erityisille yhteisön aloitteille.

6.5 ETSK kiinnittää huomiota siihen, että eContent-ohjelmaa koskevan väliarviointiraportin päätelmissä viitataan tarpeeseen selkeyttää ohjelman toiminnan painopiste. Näin voidaan välttää käyttäjäryhmien hajautuminen sekä kohdemarkkinoiden pirstaloituminen, jotka estäisivät aloitteen onnistumiselle välttämättömän kriittisen massan saavuttamisen.

6.5.1 ETSK hyväksyy sen, että eContentplus-ohjelman kantavana periaatteena on maksimoida vaikutukset tiettyyn toimijaryhmään, mikä edellyttää osallistujien ja tavoitteiden määrittelyä mahdollisimman tarkasti.

6.5.2 Jotta eContent-ohjelman edunsaajien väliset mahdolliset alueelliset erot eivät kuitenkaan kasvaisi, ETSK kehottaa komissiota syventämään yhteistyön ja tietoisuuden lisäämistä koskevan toimenpiteen toiminta-alaa sekä siihen liittyviä liitännäistoimenpiteitä.

7 Erityistä

7.1 ETSK toivoo, että ohjelman rahoitusvaikutuksia tarkasteltaessa selvennettäisiin sitä, miksi digitaalisen sisällön saavutettavuuden, käytön ja hyödyntämisen helpottamiseen liittyvien toimien määrärahoja on suunniteltu vähennettäväksi vuonna 2006 [ks. kohta 6.1.1 Rahoitustuki (maksusitoumusmäärärahat)], sillä kyse on poikkeuksellisesta seikasta aloitteen koko ohjelmakautta ajatellen.

7.2 Edellä esitettyjen huomioiden mukaisesti ETSK pitää riittämättömänä rahoitusvaikutuksissa esitettyjä yhteistyön ja tietoisuuden lisäämiseen liittyviä toimenpiteisiin osoitettuja kokonaismäärärahoja (6–10 prosenttia) sekä etenkin ohjelman arviointitoimiin osoitettuja määrärahoja.

7.2.1 ETSK kehottaa komissiota lisäämään kyseisiä määrärahoja sekä korostamaan ohjelman väliarvioinnin merkitystä.

7.3 Kun lisäksi otetaan huomioon väliarviointiraportissa esitetyt suositukset eContent-ohjelman jatko-ohjelman profiilista ⁽¹⁾

ja etenkin siitä, että kaikille tuettaville hankkeille on asetettava kaksi yleisvaatimusta: kaupallistaminen (on suosittava hankkeita, joilla on korkea markkinapotentiaali ja jotka selvästi herättävät kiinnostusta tulevissa käyttäjäryhmissä) ja eurooppalaistaminen (hankkeiden tulisi herättää laajalti kiinnostusta eurooppalaisissa yrityksissä ja yksityiskäyttäjissä sekä samalla vahvistaa Euroopan kulttuurista moninaisuutta), ETSK katsoo, että suunnitelluissa arviointitoimissa sekä päätösehdotuksen 5 artiklan 3 kohdassa mainitussa arviointiraportissa on tarkasteltava mahdollisuuksien mukaan tuettujen hankkeiden käyttäjien tyytyväisyyden tasoa.

7.4 Lisäksi tulisi tukea ja edistää ilmaisten ja vapaasti saatavilla olevien koulutukseen liittyvien sisältöjen sekä tieteellisten ja teknisten tietokantojen laatimista, josta huolehtisivat laitokset, yliopistot ja järjestöt. Tämä edistäisi merkittäväällä tavalla Lissabonin strategiaa sekä tietämyksen vapaata siirtoa Euroopassa.

8 Tiivistelmä ja loppupohdintoja

8.1 ETSK myöntää digitaalisen sisällön merkityksen helpotettaessa kansalaisten tiedon saantia ja kannustettaessa eurooppalaisten yritysten taloudellista ja yhteiskunnallista kehittämistä. Se tukee eContentplus-ohjelman luomista välineeksi, jolla julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäyttöä ja eurooppalaisen monikielisen ja -kulttuurisen sisällön tuottamista kannustetaan.

8.2 ETSK yhtyy eContentplus-ohjelman tavoitteeseen varmistaa Euroopan kulttuurinen ja kielellinen monimuotoisuus, jonka on oltava keskeinen osatekijä tietoyhteiskunnan kehittämisessä. Komitea pitää ohjelman suuntaviivoja tarkoituksenmukaisina, sillä ohjelmassa keskitytään laadukkaan digitaalisällön suunnitteluun, kehittämiseen, saatavuuteen ja jakeluun.

8.3 Vaikka ETSK hyväksyy sen, että eContentplus-ohjelman kantavana periaatteena on maksimoida vaikutukset pienehköön toimijaryhmään, komitea kiinnittää huomiota tarpeeseen laajentaa yhteistyön ja tietoisuuden lisäämistä koskevan toimenpiteen toiminta-alaa sekä lisätä sen rahoitusvaikutuksia. Näin voidaan lieventää alueellisten erojen mahdollista syvenemistä tarkasteltavana olevan yhteisön aloitteen edunsaajien välillä.

8.4 Ottaen lisäksi huomioon väliarviointiraportissa esitetyt suositukset eContent-jatko-ohjelman profiilista, ETSK suosittelee, että suunnitelluissa arviointitoimissa ja -raporteissa tarkasteltaisiin mahdollisuuksien mukaan ohjelmalla tuettavien palveluiden käyttäjien tyytyväisyyden tasoa.

Bryssel 29. huhtikuuta 2004

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Roger BRIESCH

⁽¹⁾ Kohta "3.2.3 'eContent II' -ohjelman mahdollinen profiili", KOM(2003) 591 lopullinen.